

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felolós szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Egész évi ———— 12 fr.
Félévre ———— 6 „
Negyedévre ———— 3 „
Egy hóra ———— 1 „
— Egyes szám ára 4 kr. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el. Azonkívül az összes hirdetés-irodáknak.

Megjelentkezési mód

— a kiadóhivatalban fogadtatnak el.

Nagybeeskerek, 1897.

XXVI. évfolyam, 260. szám.

Szombat, november 13.

A katolikus autonomia.

Nagy-Beeskerek, okt. 13.

Csütörtökön, novem. 11-én délben gyűlt egybe a főrendiház ülésében a második katolikus autonómiai kongresszus. Az első kongresszus, mint tudjuk, 1870. október 20-án gyűlt össze, de tanácskozási eredményre nem vezettek. A kongresszust feloszlatták, a katolikus autonomia eszméjét ad acta tették, mig nem Wlassics Gyula kultuszminiszter céltudatos intézkedései új életre keltették azt és hoves választási harc után ismét a katolikus kongresszus napirendjére tűzték.

A püspökök előértekezlete, mely a kongresszusra vonatkozólag nem tudott egyértelmű határozatokat hozni, nem enged nagy reményeket fektetni a kongresszus tanácskozáiba. A kormány minden lépése csupa előzékenységgel az autonomia iránt és a kongresszus által akarja elérni a kérdések rendezését. A püspökök tartózkodóknak látszanak és ez a maguktartása tökéletesen érthető, ha a laikus elem követeléseit vizsgáljuk, amely — úgy látszik — főleg a püspökök hatáskörét vette célba. Azt akarják, hogy az autonomia ne csupán a nem egyházi ügyekre terjedjen ki, hanem, hogy a püspöki székek és magas egyházi méltóságok betöltésére is befolyás biztosítsanak a laikusoknak. A laikus elem kinevezéseket hármass kijelölések alapján akarja elintéztetni, az egyházi méltóságok ellenben egyszer mindenkorra ki akarják magukat vonni ez eljárás alól.

A laikusok nemcsak a tanulmány-alapok kezelését akarják az autonómia alá bízni, hanem a tanintézetek, közép- és elemi iskolák vezetésére is befolyással akarnak bírni és ez irányban mind azt ki akarják zárni, ami nem tartozik a katolikus autonomia szűk köréhez. A különböző érdekkörök összeütközése sokkal keményebb, hogysen azok kimé-

letes kiegyeztetését el tudjuk gondolni. A korona legfőbb kegyuri jogait nem szabad érinteni; a püspökök jogait és befolyását a püspökök nem engedik megrövidíteni; a laikusok oly kívánalmakkal és követelésekkel lépnek a kongresszusba, melyeket csak igen kis mértékben lehet figyelembe venni. Ehhez még a néppárt új politikai iránya is oly követelésekkel lép fel, melyek a kongresszus tanácskozáiba a politika bevitelét célozzák. A lelkeskedő papság engedetlen és duzzog, a katolikus hierarchia keretében reformtervekkel foglalkozik és az autonomia sem kell neki mindaddig, míg a kongrua-kérdés kielégítő módon meg nem oldott.

Vasary K. O. hercegprímás a béke és az evangéliumi türelmesség isteni szavaival nyitotta meg a kongresszust. Az ő fennkölt szándékaiszerint magasra békeműnek kellene lennie a kongresszusnak és a béke egy nagy művet kellene annak megalkotnia. Mert Vasary hercegprímás jól tudja, hogy ez a kongresszus az utolsó kísérlet az autonomia kérdésének rendezésére és megoldására, hogy jövőre minden magyar kormány kétszer is megfontolja, vajjon megkísérelje-e a kérdés megoldását.

Ha ez a kongresszus is eredménytelenül felelszik, akkor hosszú ideig nyugszik a kérdés; nyugszik mindaddig, míg a kormány kötelessége lesz a saját hatáskörében rendezni a katolikus autonomia ügyét.

A kormány előzékenysége és készsége minden kétségen felül áll. A kongresszus tagjai a sor, tehát gondolják meg a kongresszus tagjai, hogy a többi felekezetek csak azért lettek oly erősek és hatalmasak, mert autonómiájuk van, melynek bástyafalai mögöl diadalmasan visszatartathatnak minden támadást.

A királyné Erzsébet királyné, mint Bécsből jelentik a hideg idő dacára is folytatja gyalogságát Schönbrunnból Lainzba, udvarhölgye társaságában. A sétára a délutáni órákat használja föl egy és négy óra között. A király is gyakran sétál együtt vele a parkban, de rövid séta után egyedül tér vissza a Hofburgba. E hónap 19-én lesz a királyné nevenapja, a melyet szokás szerint az idén is fényesen megülnék a királyi családban. A királyné legkésőbb december végén több heti tartózkodásra Biarritzba megy, a honnan később Cap Martinba utazik.

A bécsi diáktüntetés. Bécs, nov. 12. A szláv diákoknak mára jelzett tüntetése a kormány és a többség mellett elmaradt. Az egyetemen ugyan nagy csoportosulás volt, de a diákok nyugodtan viselkedtek és mára nagy számban kirendelt rendőrségnek semmiféle okot a kibélelésre nem nyújtottak. Azonban biztos forrásból jelentik, hogy a szláv tüntetés nem fog elmaradni, hanem oly napon és oly helyről fog megtörténni, a melyet ma még titokban tartanak, nehogy a rendőrség a tüntetést megakadályozhassa.

Politikai hírek.

A gyulai választás. Gyuláról táviratozzák, hogy az országgyűlési képviselőválasztás határnapjául december 2-ika tűzetett ki.

A katolikus autonomia. Budapest, nov. 12. A katolikus autonómiai kongresszus mandátumait megvizsgáló bizottság ma Schlauch Lőrinc bíboros elnökle alatt ülést tartott, a melyen a tegnapi beadott megbízóleveleket sorra megvizsgálták. A bizottság igazolandónak talált a káptalani képviselők közül hármat, a világi papok küldöttei közül huszonnolcat, a szerzetesrendek képviselői közül hármat, a kegyurak képviselői közül négyet, a világi képviselők közül százkilencet; az utóbbiak közt van három kettős választás. Független maradt három választás: Jakabffy főispáné, Viczmándy Ödöné és a verseci választás, a hol egyik jelöltnek sem adták ki a mandátumot.

Badeni — békül. A reichsrath tegnapi ülésén nem csakély feltűnést keltett Badeni azon kijelentése, hogy a kormány a leg-

A „TORONTÁL” tárczája.

A magyar ember természete.

— A legújabb nevelésügyi szaklap. —

Igazán érdemes behatóan foglalkozni azzal a tervrajzzal, melyet dr. Havas Gyula, kir. tanfelügyelő a „Magyar Pestalozzi” sokat mondó címe alatt a gyakorlati nevelés irodalmi kultusza számára, Kolozsavárott megindított lapja váratában a múlt héten körebocsáttott. A ki ezt egybeállította, az, a mellett, hogy tisztában van a tanítvány szükségleteivel és igényeivel, nyomatékos tanubizonyoságot tesz arról, hogy alaposan ismeri a népnevelés élet tanát.

Huszonkét rovatot ölel fel a lap; de e rovatok nem a statisztika által oly rossz hirbe kevert holt rubrikák halmaza, mert azok zöme ideális lélekre, filozófiai tartalomra és gyakorlati érzékre vall.

Am olvassa el bárki a prospektust és meg fog győődni, hogy nemes tendencia, üdvös elvek hasznos és érdekes törekvések jellemzik e házagpótló kezdeményezést, mely a jelenleg fennálló pedagógiai lapoknak nem szándékozik konkurrensé lenni.

Aligha tévedünk, ha azt hisszük, hogy a vállalat sulypontja a VIII. tételben keresendő. Nem kevesebbet ígér ebben, mint azt, hogy gyakorlati útmutatással fogja ellátni a jellemképzés munkáját. Csoda e, ha e merészség a kétely szellemét idezi fel? Azonban valósággal megnyugtatóan hat, hitet és reményt kelt szabatos

magyarázata. A tudományok és művészetek természeti erejét és tengerkincseit kívánja e nagy célra értékesíteni. Ismerjük el, hogy igaza van, hogy helyes uton jár. A tudományok és művészetek oly sürűen tele vannak rakva nevelési motívumokkal, tanulságokkal és nyomjelzőkkel, mint csillagokkal az ég.

Ha azt mondja a szerkesztő, hogy pl. valami történelmi nagy alakunk jellemképét veszi elő s ezt mint valami óraművet alkotórészeire bontja, aztán szemünk láttára ismét összerakja: ezt megérti mindenki. Mert így meg van oldva a rejtély; mert így módon szemléltetővé válik a nevelés módszere; világos útmutatást nyernek a szülők, mint a nevelők arra, hogy miként kell egy egy erényt fejleszteni, egy-egy erkölcsi hibát elenyészíteni. Mezzemenő következtetésre nyújt alapot ez az eljárás.

Azonban ennek az az előfeltétele és biztosítéka, hogy — úgy szólva — szívben és lélekben szakavatott elsőrendő erők álljanak az eszme szolgálatában, kiknek nem sz az ambióiójuk, hogy csak kevesek érdeklődése által honorált akadémiái jellegű értekezéseket „müfaragjanak”, a melyeket aztán, mint a mumiákat, örök nyugodalomra helyeznek a tudós könyvtárak kriptáiba: hanem azon igyekeznek, hogy a laikus közönség is élvezettel olvashassa és megérthesse.

Tagadhatlan ügyességgel és szerencsével toborozta össze munkatársait az új szerkesztő. A felhívásában közzétett fényes névsor semmi kétséget nem tár e tekintetben, hogy az említett körülményvel leszámolt.

Jelen hazai és külföldi tudósok és írók képviselik az egyes szakmákat; olyanok, a kikről tudjuk, hogy nem aféle eiméthajhász szoba-

tudósok, hanem a kik tiszteletben tartják a mindennapi élet követelményeit és fejlődési törvényeit.

Szinte azt merjük állítani, hogy magyar irodalmi vállalatot ritkán indítottak meg ily körültekintő gonddal. E nézetünk arra indít, hogy felhívjuk valamire az új lap figyelmét, a mi szorosan belevág a programjába.

Sokszor, mondhatni, lépten-nyomon hangoztatjuk, hogy ez vagy az „a magyar nép természetéből, következik; hogy ez vagy az a jelenség „a magyar ember jelleméből” folyik; azonban hamarjában nem igen találók meg a magyar karakter alkotó elemeinek taxatív felsorolását. Próbálja meg a „Magyar Pestalozzi” ennek a megalkotását. Hiszen ugyis munkakörébe vonta e törekvésnek egyik főforrását, történelmünk és szépirodalmunk remekeinek a jellemképzés céljára való kihasználását. Már a pusztá kísérlet is megbecsülhetetlen előnyvel járhat. Anyai bizonyos, hogy a művész szobraként plasztikai-lag kidomborított magyar jellemnek kell az iskolai és családi nevelés mintaképüül szolgálnia.

Ezek után nincs egyéb hátra, mint hogy sablonszerűen ajánljuk a lap anyagi pártolását. Pedig ezuttal nem le et szó sablonról. A kitűzött magas célt kötelesek pártolni a szakkörök, valamint általában a nagyközönség. A 4 frt előfizetési ár mely a szerkesztőhöz, dr. Havas Gyula kir. tanfelügyelőhöz küldendő, oly csakély, hogy azt az áldozatot bármelyikünk könnyen meghozhatja. Érdeklődéssel várjuk a kellő apparátussal készülő nevelésügyi heti lap megjelenését karácsonyra.

— P.

nagyobb készséggel akar közreműködni oly javaslatok tárgyalásán, a melyek meg-egyezésre és az ügy kölcsönös megelégedésére való elintézésére vezetnek. A kormány mindenképen azon lesz, hogy e tekintetben kellő eredményt érjenek el. A mennyiben oly javaslatok nem tétetnek, a melyek a nyelvrendelet kérdésében helyes megoldásra vezetnek, maga a kormány fog ez iránt kezdeményező lépéseket megtenni és mindent el fog követni, hogy ezen, a két nagy nép között a viszálykodás magvát képező kérdés eltűnjék és oly módot találjon, a mely a fennforgó differenciákat kiegyenlíti. Biztosítom az urakat, hogy az imént tett kijelentésem teljesen megfelel a valóságnak, de figyelemzettem önöket (a baloldalra mutatva,) hogy az az eljárás, a melyet önök követni jónak látnak, nem vezet a kitzított célra és nem az az út, a mely megegyezésre vezet. A kormány attól a meggyőződéstől, hogy a német néptörzsnek az öt Ausztriában megillető kiváló helyet biztosítani kell, semmiféle esemény által nem fog eltántorodni. Álláspontunk az, hogy a nem német néptörzsekkel szemben legyünk igazságosak, de a német néppel szemben annál lelkiismeretesebben teljesítsük kötelességünket!

A reprezentanza lemondása. Fiume, nov. 12. Hír szerint a tegnapi ülésen jelen nem volt képviselők is kijelentették Ossolinaknak, hogy a maesti ülésen lemondanak, így a podestán kívül mind az 55 képviselő lemond.

Az osztrák krízis. Politikai körökben ma ismét erősen hangsúlyozták Badeni lemondását, ki tegnapi németbarát beszéde után aligha számít a szlávok szavazataira. Utódjait Welsersheimb osztrák Landwehr minisztert emlegetik.

HÍRDEK.

Tájékoztató.

November 15. Közigazgatási bizottsági ülés.
November 21. A torontáli Átlét-klub verseny.
A gömbfűző naponta reggeli 6 órától nyitva van; nek részére héden és pénteken délután

Kinevezés. A m. kir. pénzügyminiszter Heller Antal díjas számgyakorlókat a zombolyai adóhivatalhoz adótitkárré ideiglenes minőségben kinevezte.

Hivatalvizsgálat. Mint bégaszentesgyörgyi levelezőnk írja, dr. Dellimanics Lajos alispán, Zsairos Mihály főszámvevő és dr. Schall Ferenc tb. főszolgabíró társaságában f. hó 10-én megvizsgálta az ottani jegyzői iródat és a tapasztaltak felett megelégedését fejezte ki.

A nagybecskereki kir. törvényszék dícsérete. Dr. Bernáth Géza, a szegedi kir. tábla elnöke a napokban a legapróbb részletekig terjedő tüzetes vizsgálat alá vette a nagybecskereki kir. törvényszék egész ügyvitelét és ügykezelését a közel egy hétig tartó vizsgálat befejeztével úgy a bírói karnak, mint a segéd és kezelő személyzetnek a tapasztalt alapos ítélezés és rend felett legnagyobb megelégedését fejezte ki. Együttal azon reményének adott kifejezést a táblai elnök, hogy a törvényszék tagjai a jövőben is meg fognak felelni feladatuknak a személyzet szaporítás nélkül küzdenek meg a munkahalmazzal. Zsairos Lajos törvényszéki elnök válaszában kiemeli, hogy a nagy munkában felemésztett és már-már laukadó erőkre buzdítólag hatnak ezen elismerő szavak, s a törvényszék tagjai, bár a mai munkaerővel ez majdnem határos a lehetetlenséggel, igyekezni fognak a jövőben is a legnagyobb pontossággal feladatuknak megfelelni. Ha ez azonban nem volna lehetséges, úgy ez semmi esetre sem a törvényszék tagjainak jóakarátán mulik. A járásbíróság egész ügyvitelét is vizsgálat alá vevén, e helyen is a legnagyobb megelégedésének adott kifejezést a táblai elnök s különösen hangsúlyozta, hogy a jelenlegi munkaerő nem elegendő, a miért is első sorban a beteg Széles Károly altíró helyére egy ideiglenes albirói állást eszközölt

ki, s egy újabb albirói állás rendszeresítését mondta szükségesnek a helybeli járásbírószághoz.

A kikindai alkapitány. Nagyikinda városának képviselőtestülete tegnap töltötte be az alkapitányi állást, közfelkialtással választván meg Vlahovits János joghallgatót. A közgyűlésen dr. Dellimanics Lajos alispán elnökölt.

A pancsovai polgármesterkérdés. Mult kori híreinkre vonatkozólag dr. Scsitinszky Adolf ügyvéd ma a következő táviratot írtéte lapunk szerkesztőjéhez:

Vonatkozóással nagybecsü lapod pancsovai híreire, légy szives közölni, hogy a fennforgó körülmények között a polgármesteri tisztelet egyáltalában el nem vállalatom, jelöltségemnek tehát semmi komoly célja nem lehet. Baráti üdvözléssel

Dr. Scsitinszky.

Vasuti mulatság. A torontáli helyi érdekű vasutak hivatalnokai kara tegnap zártkörű mulatságot rendezett a Klein-féle vendéglőben. A szép számmal jelen voltak peszgo jókedv és czigányzene mellett világos virradtig maradtak együtt. Jelen voltak: Kék Istvánné, Longauer Károlyné, Weiner Károlyné, Wondrák Adolfné, Sommer Aladárné, Sandner Józsefné, Bánfalvi nővérek, Weiner Sarika stb. stb.

A nagybecskereki magyar olvasókör tegnap tartott választmányi ülésén tárgyalta I. alelnökének, Klacso Károlynak lemondását. Az elnök gróf Bethlen Miklós szép szavakban méltatja Klacsonak a kör felvirágzása körül kifejtett érdemeit, majd ajánlatára a választmány sajnálattal veszi tudomásul távozását s buzgó fáradozásaiért neki egyhangulag jegyzőkönyvi köszönetet szavaz. A megüresült első alelnöki tisztségre egyhangulag Rigó István m. tb. főjegyző lett a jövő rendes évi közgyűlésig helyettesítve. A kör első alelnöke volt eddig a vigalmi bizottság elnöke is. A választmány e két tisztséget tegnapi ülésén elkülönítette. A vigalmi bizottság elnökévé egyhangulag Kiss István körtag lett megválasztva. A ki ismeri Kissnek a kör kedélyes mulatságai rendezése körül kifejtett érdemeit, az meg lehet győződve, hogy a kör feszitelen s igazán mindig jól sikerült estélyei ezután sem fognak elmaradni s alkalma lesz a közönségnek a farsangon is — vagy mondjuk azon kívül is — kedélyesen el tölteni idejét.

Eljegyzés. A verscei Milecker szálloda bérlője, Garai Adolf ur, eljegyezte Hirachl Zsenni kisasszonyt.

Esküvő. Fényes esküvő volt tegnap délután négy órakor a budapesti Deák-téri evangélikus templomban, a hol a polgári frigykötés megtörténte után dr. Andreanszky Jenő orvos és hírlapíró vezette oltárhoz Rákosi Lenkét, Rákosi Jenő leányát.

Napsugár. Hosszu, szomorú, borulatos napok után, melyeknél szürkébbet a novellairó se tud lerajzolni, kiszáll a felhők mögül egy — kis napsugár. Azon felhők mögül, melyek mintha vasrétégből lennének, mozdulatlanul feküdtek, rémitő sok és hosszú napokon a fejünk fölött, ködössé, barátságatlanná téve a levegőt, az utóat, az életet. Néhány nap óta, hála a felsőbb Jónak, kiszakadt a mennyboltnak az a tartós őszi téli felöltője nyugat irányában és im, napsugár szaladt alá a párazó földre, a fakó, letépázott fákra, a szürke világba, az ablakokra, melyek tünde fényt szórtak vissza és a gyerekfökre, a kik a bezárt ablakoknál ujongtak: Ni a napsugár! Es némi okkal vető fél a kérdést a nagyobbra nőtt emberre, midőn az arcán napfény szaladt végig, hogy: — Hát még ott volt a nap az égen? Szóval nagy derűt hozott az utcára, az életre a napfény és reménykedve nézte az ember a felhők lassu menését kelet felé úgy, hogy egyszer csak igen jókora kékség volt látható a mennyboltnál.

Az „Iskolagyermekbarát” választmánya e hó 10-én tartott gyűlésén elhatározta, hogy 325 frtnyi összeg erejéig felruház 56 szegény gyermeket, még pedig 31 gyermeket teljesen, 25 frt pedig lábbelivel lát el a legközelebbi napokban. Ugyanevkor elhatározta azt is, hogy levesz az iskolájából e hó 16-án nyitja meg, melyben állandóan 100 gyermek kap az előadási napokon meleg ételt. Adományokat úgy pénzben mint természetben elfogadnak az egylet céljaira Mencer Lipót m. főpénztáros, elnök és Dold István közs. tanító, egyl. pénztáros.

Petőfi Sándor reverzállisa. Régi el sárgult írást őriz az erdői katolikus anya, könyv; Petőfi Sándor reverzállisát, melyben kijelenti a nagy költő, hogy Szendrey Juliával kötött házasságából születendő gyermekeit — római katolikusoknak fogja kereszteltetni s nevelni. Petőfi tudvalevőleg lutheránus volt. Házasság-

kötéséről az erdői matrikula a következőket jegyezte föl annak idején:

„Krisztus Urunk születése után 1847. évben. 1. Nap hava 8. szept. 2. A házasságba összedattak. Vezeték és keresztnevök, hitvallások: Tettes Petőfy Sándor Ur ágostai hitvallásu, Szendrei Julia Róm. Cath. Élet nemök származások és lakhelyek, Nőtlen, Félégyháza, hajadon, Erdőd, Pest. 4. A tanúk vezetői és keresztnevek, életnevek Tisztelet Lauka József (?) Ur Saj Károly Ur. Az összedadó egyházi személy Kulós István Erdőd Lelkész. Reveszaly mellett A hirdetések vagy más akadályoktól felmentés, elbocsátás: Háromszori hirdetéstől felmentették, a Vö elbocsátottat 6. Eszrevételek. A menyasszonyt Koltón vitték, onnan Pestre mentek.”

Az anyakönyvi hivatalból. A nagybecskereki anyakönyvi hivatalban legújabbán a következő bejelentések történtek:

Született: Gyömbér István rk. földműves, fia. — Fáy Mihály rk. kőműves, fia. — Popov Illés gk. napszámos, fia. — Ambrózy János rk. kőműves, fia. — Koszó János rk. földműves, leánya. — Vujiacin György gk. földműves, fia. — Pesti József rk. napszámos, fia. — Herzfeld Vilmos izr. kereskedő, leánya. — Trener József rk. ács, leánya. — Bagyin Szvetiszláv gk. földműves, fia. — Mundzar József rk. házadó, leánya. — Heller Dávid izr. kereskedő, leánya. — Brankován Dusan gk. szabó, fia. — Menrad Adam rk. kalapos, leánya. — Niskov Kuzmán gk. napszámos, leánya.

Meghalt. Tuczity Tamás gk. földműves, 30 éves korában, tüdővész. — Vágó Lajos izr. kereskedő, 26 éves korában, májbat. — Koncz Mihály rk. 8 éves korában, vesedag. — Gulya Imre rk. 15 hónapos, tüdőgyulladás. — Urszulezku János gk. koldus, 64 éves korában, bélihurut. — Schäfer Mihály rk. 15 hónapos, tüdőlob. — Jungheim Erzsébet. rk. 12 hónapos, bélihurut. — Ratsov Ferencz rk. napszámos, 45 éves korában, gutaütés. — Szlankamenics Dusan gk. 11 napos, életgyenge. — Palatinus Anna rk. 6 hónapos, bélihurut. — Sárkány Anna rk. 5 napos életgyenge. — Klinovszky Rezső rk. 1 1/2 hónapos, bélihurut. — Kovács Pál rk. 5 1/2 éves, difteritiaz. — Putics Milán gk. 11 éves, agyhártyalob. — Kovács Antal rk. 3 éves, veselob. — Gruszling Henrik rk. 13 hónapos, kanyaró. — Özv. Virág Jánosné rk. 72 é. k., aggkór. — Farkas Erzsébet rk. 6 hónapos, görcsök. — Milanov Brankó gk. 3 éves, veselob. — Knopf Laura rk. 2 éves, tüdőlob.

Rabhalál. Szegedről írják nekünk, hogy az ottani kerületi börtönben tegnap meghalt a feyházak egyik legismertebb és legipikusabb alakja, Dotorov Jesta. A jó madár, a kit a torontálmegyei Jarkovác közég nevez fiának, kora ifjúságától kezdve a börtön falai között töltötte életét s ha neha ki is szabadult szabad levegőre, csakhamar talált valami cainálni valót, a miért visszakerült a sötét cellába, a hová nem sít napsugár, a hol szomorú, rideg az élet a szeretetnek legkisebb szimptomája nélkül. A 66 éves gonosztevő, kinek lelkét nem egy emberélet terhelte, egészen ősz volt már s az utóbbi időben majdnem kizárólag a rabtör házban tartózkodott. Megtörtött egészen, kiadott szeméből az a hajdani lobogó tűz, ellankadt a karja, a mely nem egy pandurkoponyát tört be valamikor s végre elszállott a lélek a nyomorúságos porhüvelyéből, hogy az örök bíró előtt adjon számot a földi bűneiért.

Nyilvános közönetek. A nagybecskereki kereskedő ifjak egylete tagjai számára létesített esti szaktanfolyam költségeinek fedezéséhez s Torontálmegyei takaré- és hitelbank, a Nagybecskereki takaré- és előlegegylet, a Nagybecskereki takarékpénztár, Schlesinger és Polakovits, ifj. Kohn Armin és Strasser és König czégek 25-25 frtet, Heller M. és társa czég 15 frtot adományoztak, mely adományért ez uton mond hálás köszönetet a nagybecskereki kereskedő ifjak egylete elnökege nevében Weiss Lidor elnök. — Az „Iskolagyermekbarát” czéljaira adakoztak: Haidegger Odón 2 frt, Mencer Lipótné 1 frt, Stageschmidt Paulina 5 frt, ezenkívül Stageschmidt János 40 drb téli kendőt küldött a szegény leányok számára. Fogadják e nemesen érző úrnők s urak az egylet szives háliját e helyen is.

Elveszett. Egy női egyfedelű ezüst szobóra (törtött üveggel) rajta egy arany tiszti kardbojtot jelképező lárcsal f. évi 11-ikén este a melenczei utcában elveszett. A becsületes megtaláló kéretik, hogy illő jutalom fejében a szerkesztőségbe adja át.

Színház és irodalom.

A gyimesi vadvirág. Gécy nagysikerű darabja, „A gyimesi vadvirág“ vasárnap este kertől előadásaként bemutatásra szándékoltunk. Élénk kíváncsisággal nézünk a premiere elé, miután sokan, különösen a fővárosi kritikusok a második Tóth Edét vélték Gécyben fölfedezni. Egy darabról sem irtak „annyiféle“ kritikát, mint éppen „A gyimesi vadvirágról.“ Egy darab sem ért oly fényes sikert és bukott meg másutt, mint Gécy darabja. A bukás ugyan vidéki színpadokon történt és ezért is „a vidéki Sarceyket okolták“ a szék- és fővárosban. Kétszerez e kíváncsisággal várjuk ezek után a vasárnap esti bemutatást. — Hétfőn Szigeti József kitűnő énekes vigjátékában, a Nőemancipációban mutatkozik be a társulat primadonnája, H. Serfőzi Etel.

Bohémtragédia. A tavasszal járt Torontáivármegyében egy szegény, nyomorgó színtársulat, amely alig, de alig tudta megkeresni a mindennapra való kenyeret. Az igazgatója Gáspár Jenő volt, a ki működött Mődoson, Zombolyán, több kisebb faluban is, de mindenütt a legcsekélyebb anyagi siker mellett. Mikor aztán nem használta már a kőbor színtársulatok kétségbeesett reklámja sem, a színészei pedig rendre megázótkok tőle, elment ő is egy kis társulathoz, a hol egyik nap játszotta Hamletet, a másikon énekelte a Madarász Adámját, a harmadikon pedig fellépett Bazur Gáspárban. Hanem a régi jó időket nem tudta többé elfelejteni. Fel-feltűnt emlékében kora ifjúsága, a mikor nyitva állt előtte a világ s ő még tanulhatott volna; látta magát mint aerdülő ifjút, aki megszökik hazulról egy kétéves erényű naiva kedvéért s lesz a nemzeti színészet eszméjének rongyokban járó apostola, a ki soha nem hajítja puha párnákra a fejét és csak ritkán jut meleg eledelhez. De mit bánta ő akkor mindezt, mikor akkora volt szívében az ambíció, hogy el tudott nyomni minden más érzést! Hanem a nyomorúság megtörte később s megroskadt a dalias termet, megrikkantak a dus fűrtök s Gáspár Jenő legutóbb Simontornyára került, a hol még nyomorultabbnak érezte magát, mint máshol. Nagyon elkeseredett s elment még utoljára a nagykozmába mulatni, a hol a műbarát korcsmáros hiteltett neki. Leitta magát kegyetlenül s minthogy telivér bohém volt egész életében, valami csattanás módon akarta befejezni életének tragédiáját. Ott, a színészek szemé láttára előszedte a forgópisztolyát és föbe lötte magát. Tegnap temették el élénk részvét mellett.

Klleska Iona hárfaművész. Ki Nagybecskerekben is szép sikerrel hangversenyzett, mint Verseczről írják, tegnap sikerült hangversenyt rendezni a redoute nagytermében.

Megszabadulhat mindenki attól a gondtól, mivel lépje meg karácsonyra hozzá tartozóit, ha két forinttal előfizet a legegyszerűbb és legjobb tartalmu képes lapra, az „Ország-Világra.“ Mert eltelítve attól, hogy az „Ország-Világ“ — mint az előttünk fekvő legutolsó száma is mutatja — a legelőkelőbb újságok egyike, melyben szebbnél szebb regények, novellák, elbeszélések és versek váltakoznak, hanem az „Ország-Világ“ még olyan kedvezményekkel kedveskedik előfizetőinek, hogy a kapott ajándékok jóval felülmúlják az előfizetési összeget. Így például, a ki az előfizetéshez 30 krt mellékel csomagolási és szállítási díj fejében, az kap egy gyönyörű kötet regényt ingyen és díjmentesen, a ki 50 krajcárt mellékel, az két kötet regényt kap és a ki 80 krajcárt küld a kiadóhivatalnak az előfizetési összegén kívül, az három kötet regényt kap ingyen és díjmentesen. Ilyeténképen a legrövidebb idő alatt potom sron szép könyvtárt rendezhet be magának az, aki az „Ország-Világra“ előfizet. Mert a lephoz mellékel regénymelléklet is évente négy kötet regényt tesz ki, melyekhez a kiadóhivatal borítékot is küld ingyen. Fizessünk tehát elő mentül nagyobb számban az „Ország-Világ“ ra és küldjük az előfizetési összeget a kiadóhivatal címére Budapest, V. Hold utcza 7. szám.

Petárda a színházban. Marseilleben az ottani színház kapujában tegnap éjjel két óraker egy petárda robbant fel. A kár jelentéktelen; azt hiszik, hogy rossz tréfa volt.

Táviratok.

A katolikus kongresszus. Budapest, november 13. (A „Torontái“ eredeti távirata.) Az autonomiai kongresszus, a mely eddig a mandátumok megvizsgálásával volt elfoglalva, ma folytatta üléseit.

Az ülés azzal kezdődött, hogy Vaszary Kolos hercegprímás megalakultnak jelentette ki a kongresszust.

Ezután megválasztották világielnökké gróf Szapáry Gyulát s egyben hódoló feliratot intéztek Ferencz József királyhoz és XIII. Leo pápához.

Végül Apponyi Albert gróf üdvözölte a kongresszus nevében a hercegprímást.

Az osztrák krízis.

Budapest, nov. 13. (A „Torontái“ eredeti távirata.) Politikai körökben kizártnak tekintik, hogy Badeni, daczára a tegnapi engesztelő beszédének, tovább vezethesse az ügyeket. Ugy mondják, hogy a németeket nem nyerte meg, a többség egy jó részét pedig beszéde által elvesztette. Mindazonáltal a lemondásról szóló hírek koraiak.

Bismarck állapota.

Budapest, nov. 13. (A „Torontái“ eredeti távirata.) Friedrichsruheből jelentik: A vaskancellár állapotában az utóbbi 24 óra alatt nem állott be változás. A herceg családja ma érkezett a beteg ágyához.

A tőzsdéről.

Budapest, nov. 13. (A nagybecskereki Lloyd társulat távirata.) Buzában a kínlat mérsékelt, vételkedv gyenge, forgalom néhány ezer mm., készárú 2-5 krral olcsóbb. Kötetett:

Buza márcz. április	12:03—12:04
Rozs	5:40—5:41
Zab márcz.-ápr.	6:52—6:54

Salvini Gusztáv jutalomjátéka és bucsu föllépte. Városi színház. N.-Beckerek, ma szombaton 1897. évi nov. 13 án

OTELLO
il moro di Venezia
(Otello, a velencei mór.)
Tragedia in 5 atti di W. Shakespeare.

Otello	—	—	—	Cav. Gust. Salvini
Jago	—	—	—	G. Maione Diaz
Brabantio	—	—	—	P. Fiochi
Cassio	—	—	—	A. Cruicchi
Lodovico	—	—	—	M. Regoli
Montano	—	—	—	L. Del Cinque
Rodrigo	—	—	—	F. Gordini
II. Doge di Venezia	—	—	—	V. Taddei
Primo senatore	—	—	—	G. Orlandini
Primo Ufficiale	—	—	—	F. Tioli
Secondo Ufficiale	—	—	—	A. Bertini
Un messo	—	—	—	R. Sandelli
Desdemona	—	—	—	J. Salvini
Emilia	—	—	—	G. Aliprandi

Senatori, Cipriotti, Solfati, Popolani.
Kezdete este 1/2 óraker.

Nyilttér.*

Hi issik
Kathreiner-féle
Kneipp-maláta-kávét?
Mindenki
a ki igazán jó kávét szeret, a ki félti az egészségét és takarékos.

*Az e rovat alatt közöltékert nem vállal felelősséget a szerk.

Nyilvános köszönet

Wilhelm Ferencz gyógyszerész urnak Neunkirchenben (Alsó-Ausztria), feltalálója a köszvény és csusz elleni vértisztító-theának. Tisztítja a vért köszvény és csuszbantalmaknál.

Hogy a nyilvánosság elé lépek, teszem azt azért, mivel első sorban kötelességemnek tartom Wilhelm gyógyszerész urnak Neunkirchenben a legmélyebb köszönetemet nyilvánítani azon szolgálataiért, a melylyel az ő vértisztító theájával az én fájdalmas köszvényes bántalmaimnál segített; másodsorban azoknak figyelmét óhajtom felhívni, a kik ezen rettenetes bajban szenvednek, hogy ezen vértisztító theát használják. Nem vagyok képes leírni azon fájdalmakat, melyet 3 éven át minden időváltozás alkalmával testrészeimben éreztem és mely ellen mindhiába használtam kénfürdőt Badenben, Bács mellett. Almatlanságban fetrengtem ágyamban, étvágyam feltűnően fogyott, színem egészen megváltozott, egész testemben megfogytam. A fentemlített theának négy heti használata után fájdalmaitól nemhogy teljesen megszabadultam, hanem még most is, midőn már hat hete, hogy nem használom, teljesen egészséges vagyok. Azonkívül minden tekintetben összeszedtem magamat. Meg vagyok győződve, hogy azok, kik hasonló fájdalmakban szenvednek, ezen theának használata után ugyanazon köszönetet fogják nyilvánítani a feltaláló Wilhelm Ferencz urnak, mint én.

Megkülönböztetett tisztelettel

Butschin-Streitfeld grófnő,
alezredes neje.

Kapható: Moczkovcsák D., gyógyszerész urnál 917-12.3 Nagy-Becskereken.

Hirdetések

Elsőrangú hazai gyártmány.

Gőzcséplők

Pontos czim:
ELSŐ MAGYAR
GAZDASÁGI GÉPGYÁR
RÉSZVÉNY-TÁRSULAT
BUDAPEST.

Magyarország legnagyobb és egyedüli
gazdasági gépgyára
mely a gazdálkodáshoz szükséges
összes
gazdasági gépeket gyártja.

Rendelések megtétele előtt kérjük minden szakbavágó kérdéssel bizalommal hozzánk fordulni.

Részletes árjegyzékkel
és szakszerű felvilágosítással díjmentesen 982-12.2 szolgálunk.

Szecskaavágók. Morzsolók.

3885. sz. kig. 1897. 1018-8.2

Pályázati hirdetmény.

Nagy Komlós községnél egy 300 ft évi fizetéssel járó községi irnoki állás megüresedvén, felhivom mindazokat, kik ezt elnyerni óhajtják, hogy kérvényüket folyó évi november hó 20-áig hozzám beküldjék, vagy ezen idő alatt nálam személyesen jelentkezzenek.

Nagy Komlós, 1897. évi november hó 7-én.

Spuhler Ferencz,
községi jegyző.

Zongora-raktár elsőrendű bécsi gyárakból.

WEISSER ADON

Nagybecskerek, Aradézi-utca.

Elvállal javításokat a legpon-
tosabb és legszolidabb kivitel-
ben. 1026—10.1Régi zongorák
becseréltetnek.**Irodai gyakornok.**Egy a kereskedői pályára készülő
irodai gyakornok fizetés mellett állandó
alkalmazást nyer.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

61796. szám 1897.

Torontálvármegye alispánja.

Pályázati hirdetmény.N. Becskerek r. t. városánál elhalt-
lozás folytán üresedésbe jött és évi 500
frt fizetés, valamint 100 frt lakbér járandó-
sággal szerzett irodai állásnak választás
útján leendő betöltésére ezennel pályázatot
hirdetek.Felhívom mindazokat, kik ezen állást
elnyerni óhajtják, hogy az 1883. évi I.
t. cz értelmében jelzett minősítést igazoló
bizonyítvánnyal felszerelt és eddigi mű-
ködésüket, nyelvismeretüket, erkölcsi maga-
viseletüket igazoló okmányait a köz-
szolgálatban levők felettes hatóságik után
folyó évi november hó 20. napjáig hozzám
terjesztsek be, mivel az ezen határidő után
beérkező kérvények figyelembe vételni
nem fognak.N. Becskerek, 1897. évi november hó
8. án.Dr. Dehmanics s. k.,
alispán.

1027—3.1

Az ember inai és izmai telfrissíté-
sére és megerősítésére kitűnő
gyógyszer (bedörzsölésre)**A Kwizda-féle Fluid,**

a gyógyval. (Touristfluid.)

Touristák, kerékpározók, lovag-
lók egy hosszú ut után a legna-
gyobb eredménnyel használhat-
ják.Arak: 1/1 üveg o. é. 1 frt, —
1/2 üveg 60 kr.

Kapható minden gyógyszerárban.

Főraktár:
Korneuburgi kerületi gyógytár
Bécs mellett.

190g—15.12

Gyermek köpönyek
gazdag választék-
ban 5 frttól feljebb.
A legolcsóbb bevá-
sárlási forrás Dél-
magyarországon
Kovács Gedeon-
nál Nagybecskereken.
Szabott árak.

862/f—8.3

Torontáli helyi érdekű vasutak.

Üzletigazgatóság. 10154. szám.

1023—3.2

H i r d e t m é n y.A torontáli helyi érdekű vasutak beteg-
segélyző pénztára tagjai részére a beteg-
segélyző pénztár számlájára, valamint a
nem betegsegélyző pénztár tag vasuti al-
kalmazottaink részére készpénz fizetés
mellett 1898. évben kiszolgáltatandó gyógy-
szer, s a szükséges gyógyászati segédesz-
közök szállítására ezennel pályázat hir-
detit.Felhívtnak a szállítást elvállalni
óhajtók, s első sorban is a torontáli helyi
érdekű vasutak vonalain mentén fekvő város
és községekbeli gyógyszerészek, hogy a
nyújtandó engedményt százalékban ki-
fűtetés áránálataikat hozzáink legkésőbb
folyó évi december hó 10-ig benyújtani
sziveskedjenek.A betegsegélyző pénztár terhére szállí-
tott gyógyszerek s kötszerek az előirt mintájú
orvosi rendelvényre, műszerek és egyéb gyó-
gyászati segédeszközök igazgatóságunk írás-
beli megkeresvényei alapján szolgáltatandók
ki s az erről szóló számla szabályaink értel-
mében szak- és számszerű felülvizsgálat
után félévénként egyenlített ki.

Nagybecskerek, 1897. november 7. én.

Torontáli helyi érdekű vasutak
Betegsegélyző pénztár.The Continental
Bodega CompanyValódi hamisítatlan
külföldi borok• Portbor.
• Sherry.
• Madeira.
• Marsala.
• Malaga.

Tarragona s. a. l.

Legjobb

bevásárlási forrás

Raktár:

Ro'sa Ignác

urnél

Nagy-Becskereken.

(690—10.14)

Hirdetések

felvételnek

a lap kiadóhivatalában.

RICHTER-féle HORGYONY-PAIN-EXPELLER

Linimentum Capsici compos.

Ezen hirnevű háziszert ellentállt az idő megpróbálásának, mert már több mint 27 év
óta megbízható, fájdalomcsillapító bedörzsölésként alkalmaztatik köszvénynél, csúznál, tag-
szaggatásnál és meghűléseknél és az orvosok által bedörzsölésekre is mindig gyakrabban
rendeltetik. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyakorta Horgony-Liniment elnevezés alatt,
nem titkos szer, hanem igazi népszerű háziszert, melynek egy háztartásban sem
kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegenkénti árban majdnem minden
gyógyszertárban készletben van; főraktár: Török József gyógyszerésznél
Budapesten. Bevásárlás alkalmával igen óvatosak legyünk, mert több ki-
sebbertékű utánzat van forgalomban. Ki nem akar megkárosodni, az minden
egyos üveget „Horgony” védjegy és Richter cégjegyzés nélkül mint nem va-
ladit utasítsa vissza.

RICHTER F. AD. ó. TSA., csász. és kir. udvari szállítók, RUDOLSTADT (Thüringia).

996—3.7.2

◆ Telefon 35. szám. ◆

◆ Telefon 35. szám. ◆

KURLÄNDER IMRE

Nagybecskerek, Korona-utca 585/II. szám, a gőzmalommal szemben.

Elsőrendű

száraz tűzifa

azonkívül valódi szagtalan

porosz köszén

Wildenscheinsegen-Richterhof-féle bányából.

Magyar királyi marhasó

métermázsanként 5 frt 90 kr.

841—52.26

Trachit törtkövek kövezésre.

Egy csepp

elég a zsebkendőre, hogy a frissen szedett ibolya-illat

RAJNA-IBOLYA

napokon át tartson.

Kizárólagos valódi gyártmány

FERD. MÜLHENS

Glockengasse 47II. sz. KÖLN a/Rh.

Kapható minden nagyobb illatszer elárusítónál.

(1016/b—4.1.)

Nyomatott Pleits Fer. Pál kiadónál, Nagybecskereken.